

Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025 Forum Artisin lausunto 15.9.2016

KULTTUURIPOLITIIKAN TILA 2016

Onko näkemys kulttuuripolitiikan tilasta perusteltu – jos ei, miltä osin se on virheellinen tai puutteellinen?

Strategiassa esitetyt elementit pitävät paikkansa, mutta koska taiteen kenttä muuttuu ja kehittyy jatkuvasti, tarvitaan jatkossa entistä tarkempaa ja määrätietoisempaa seurantaa. Mikäli rahoitusta ei voi lisätä, tulee panostaa entistä enemmän erilaisten yhteistyömahdollisuuksien kartoittamiseen sekä uusien rakenteiden ja toimintamallien kehittämiseen. Mitä paremmin olemassa oleva tilanne tunnetaan, sitä todennäköisemmin löytyy uusia, toimivia ratkaisumalleja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET VUOTEEN 2025

Onko näkemys kulttuuripolitiikan toimintaympäristömuutoksista perusteltu – jos ei, miltä osin se on virheellinen tai puutteellinen?

Analyysi kulttuurialan nykytilasta on oikeansuuntainen, ja oletetut muutokset vaikuttavat todennäköisiltä. Visioidut ansaintalogiikat tarjoavat taiteilijoille toki uusia mahdollisuuksia, mutta on syytä muistaa, ettei taide ole pelkkää palvelua tai viihdetarjontaa, vaan myös subjektiivista ja uutta etsivää itseisarvoista toimintaa. Ei voida olettaa, että taiteesta tulee koskaan pelkästään kannattavaa liiketoimintaa, vaan se vaatii aina yhteiskunnan tukirakenteita. Jotta taiteilijoiden olisi mahdollista tulla toimeen taiteellisella työllään, täytyy työstä saada asianmukainen palkkio. Lisäksi tulee itsensä työllistäjillä ja freelancereilla olla samanlaiset oikeudet sosiaali- ja eläketurvaan kuin muillakin kansalaisilla.

Vaikka digitalisaatio lisää taiteen saavutettavuutta ja edistää teosten jakelua tietyiltä osin, ovat siitä kertyvät tekijänoikeustulot ja muut korvaukset edelleenkin liian pienet suhteessa teosten valmistamisesta aiheutuvaan työmäärään. Tämä epäsuhta tulee korjata, jotta työskentelystä tulisi kannattavaa muillekin kuin vain pienelle osalle tekijöistä.

Strategiassa esitetty näkemys taide- ja kulttuurikasvatuksen merkityksestä on oikeansuuntainen, mutta on syytä muistaa, että kulttuurialalta laaja-alaisemman koulutuksen kautta toivotut uudet innovaatiot vaativat myös vahvaa yritysvetoista tuotteistamista ennen kuin niistä on odotettavissa merkittäviä taloudellisia hyötyjä.

NÄKYMÄ, TAVOITEALUEET JA TAVOITTEET KULTTUURIPOLITIIKALLE VUOTEEN 2025

Ovatko valtion kulttuuripolitiikalle asetetut strategiset tavoitealueet ja tavoitteet sellaisia, että ne edesauttavat toimialan toimijoita hahmottamaan omaa toimintaansa niiden valossa – jos ei, niin miltä osin tavoiteasettelu on virheellistä tai puutteellista?

Strategiassa on nostettu esille hyviä ja tavoiteltavia elementtejä, ja visio on kaunis. Seuraavaksi on syytä konkretisoida ja määritellä tarkemmin, miten tavoitteisiin voidaan päästä. Taiteilijoiden kannalta oleellisimpia ovat toimeentuloa edistävät toimenpiteet.

LÄHIVUOSIEN KEHITTÄMISTOIMIA STRATEGIAN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMISEKSI

Vastaavatko lähivuosien kehittämistoimet strategiassa hahmotettuja kulttuuripolitiikan kehittämisen pitkän linjan näköalaa ja strategiaa tavoitteita?

Esitetyt toimet ovat linjassa strategian ja sen tavoitteiden kanssa. Yhteistyötä kulttuurin ja taiteen kentän kanssa on kuitenkin syytä kehittää ja tiivistää esimerkiksi silloin kun suunnitellaan uusia kärkihankkeita. Tekijäkentällä on usein paras näkemys siitä, mihin resursseja kannattaa suunnata ja miten uudet ideat ja strategiat kannattaa jalkauttaa, jotta ne parhaiten hyödyntävät sekä kulttuurin tuottajia että kuluttajia. Ilman motivoituneita, työllään toimeentulevia ammattitaiteilijoita ei ole vahvaa ja elinvoimaista taidetta ja kulttuuria.

KOMMENTTI STRATEGIALUONNOKSESTA KOKONAISUUTENA

On hienoa, että ministeriössä halutaan kehittää ja selkiyttää kulttuuristrategiaa ja myös kysyä kentän näkemyksiä hyvissä ajoin. On erityisen toivottavaa, että ministeriön ja kentän välisestä yhteistyöstä muodostuu jatkuva toimintamalli. Tulevaisuudessa yhteistyöhön olisi hyvä saada mukaan kaikki ne tahot, myös muut ministeriöt, jotka vaikuttavat kulttuurialan toimintaedellytysten kehittämiseen.

Kun strategiaa jatkossa tutkitaan ja sen vaikuttavuutta arvioidaan, olisi syytä kehittää oikeanlaisia mittareita. Mitattavien asioiden tulisi olla riittävän selkeitä ja mahdollisimman yhteismitallisia, jotta erityyppiset toimijat olisivat tasa-arvoisessa asemassa tuloksia tutkittaessa. Tämä auttaa myös kulttuurialan toimijoita erilaisten tukihakemusten laatimisessa ja uusien tavoitteiden jalkauttamisessa käytännön toimintaan.